

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir,
zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100,
polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi:
30 lir mm v širini 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Leto X. šte. 7 (481)

TRST - SOBOTA, 22. FEBRUARJA 1958

Posamezna šte. 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
TRST, ulica Capitolina 3; telef: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAZIČ (Blagi)
založništvo „Dela“, tiska tip. Riva ul. Torbiana 12

VSE ZA VOLILNO BITKO!

Volilna bitka je že začela. To daje dobro razumeti vlada s svojim govorom podarjem „načrto“ za Trst. Odložitev upravnih politov na zahtevo klerikalcev, kateri so seveda jako ugodili, pomaga Krščanski demokraciji, da se bo lahko predstavila na političnih volitvah ne da bi prej trpela zaradi politov. Obstaja organiziran pritisk na manevrske množice beguncev in „priselancev“ iz republike in pojavljajo se volilni listi. Tudi Confintesa je prišla na plan.

V Rimu so zaskrbljeni zaradi kreganja

V Rimu so zaskrbljeni. Predno pošljejo večje vsote denarja, da se vzpostavi „fronta za obrambo italijanstva“ in pride vsaj do volilnega premirja med večerajšimi prijatelji. Na volitvah so vendar klerikali in treba je pač imeti vsaj nekoliko spoštovanja do tistega, ki ima močnejše denarje! Kot zgloda, namerava škofija poseči v volilno bitko precej močno. Trst mora pokazati na teh volitvah svoje „italijanstvo“, svoje protikomunistno, svoj protikomunizem. Gorje če bi bilo drugače! Eden izmed najbolj kričavih uspehov zunanje politike demokristjanske vlade je bila rešitev tržaške vprašanja v londonskem sporazumu. Tržačani so poklicani na volitve, da s svojim plebiscitarnim glasom potrdijo demokristjansko „zmago“. In Trst mora dati svoj doprinos za osvojitve absolutne večine, ki bo omogočila demokristjansko ustanovitve totalitarne, integralistične vlade, kot jo ima Španija.

Mi gremo na volitve, da preprečimo to zmago, da porazimo KD in ustvarimo pogoje za sestavo demokristjanske vlade, ki bo spoštovala ustavo in v kateri bodo zastopani delovni ljudje.

Tudi naša federacija se pripravlja

Tudi naša federacija se vsak dan pripravlja, da se bo boljše borila, da bo imela večje iniciative in da bo pripravno reagirala na dogodke. Naš program smo že razdelili med ljudstvo, za prihodnji mesec pripravljamo gospodarsko konferenco, naše sekcije se reorganizirajo in opremljajo za bitko.

Boljša poznavanje obstoječih političnih sil bo dalo možnost za boljše ustueno in tiskano propagando, za večje stike z volivci in boljše razlago osnovnih elementov našega programa. Obnovitev izkazne in rekrutacija za našo partijo sta nam dali konkreten občutek organizma, ki se giblje in dela. Tovariši so zaposleni s sestavljanjem odborov volilnih sedežev, ki bodo imeli prvenstveno vlogo v političnem in propagandističnem delu.

Naša teritorialna konferenca, zadnji sekcijski kongresi in dosednji sestanki vodilnega komiteja z važnejšimi sekcijami, izpopolnjujejo pripravljano delo, s katerim se začnejo konkretna faza kampanje, ki je organizirana in koordinirana bodisi v centru kot na terenu.

Vse za volilno bitko! To je konkretno geslo. Pozor na širjenje našega tiska, ki je najvažnejše orodje v tej borbi; pomagajmo bolj naši mladini in delovanju med ženami naj postane delo vseh tovarišev; sekcijski komiteji naj postanejo delujoči organi, brez nedelavnih, s podporo organizirane in odgovorne dejavnosti aktivistov, simpatizerjev in prijateljev.

Apeliramo na vse tovariše

Apeliramo na vse tovariše: z vašim delovanjem, z vašo politično pobudo, z vašim požrtvovalnim čutom boste izrazili vaš iskren pristaneč na linijo partije, vašo sposobnost razumevanja in uresničevanja te linije in vašo željo doprinosa k zmagi demokracije in socializma.

Na delo! Izkoriščajmo inteligentno vse naše sile in mobilizirajmo nove energije. Bitka je težka, toda tudi tokrat ji bomo krog, ker smo močni, zaupamo, ker smo velika družina borec. Ko je treba korakati pod križnim ognjem sovražnika in ga je treba poraziti, najde ta družina vedno novih moči, novega navdušenja, čuti se še bolj enotna in preprčana v zmago.

VITTORIO VIDALI

Sestanek federalnega komiteja

Prejšnji teden je federalni komitej Avtonomne tržaške federacije KPI, pod predsedstvom tov. Vidali, razpravljal o poročilu tov. Giacomina. Poročilo je obravnavalo delovanje in naloge komunistov v tovarnah. V diskusijo je poseglo večje število članov komiteja.

Federalni komitej je sprejel resolucijo glede na rešitev spora v CRDA in Tržaškem arzenalu, ki jo objavljamo v celoti na drugi strani. Izrazil je nadalje odločen protest zaradi neizprosne bombardiranja in uničenja tunciške vasi Sakiet Sidi Jusel s strani francoskih bombardnikov. V zvezi s tem je pozval vse tovariše naj se bolj ojačajo borbo za mir, za atomsko nevtralnost Italije, proti gradnji vzletišč za atomske izstrelke.

Federalni komitej je izrazil tov. Colliju, odgovornemu uredniku „Lavoratore“ in dr. Pincherlu, ki ju toži bivši podeštat Pagninija, solidarnost tudi v imenu vseh tržaških komunistov. Sklenil je, da bo naša federacija sklicala za 18. in 19. marca posebno gospodarsko konferenco.

Končal je proces proti „Lavoratoru“ in dr. Pincherlu Živelno odporniško gibanje! s tem vzklikom so antifašisti sprejeli razsodbo

V ponedeljek opoldne se je zaključil proces proti dr. Brunotu Pincherlu in tov. Mariu Colliju, odgovornemu uredniku „Lavoratore“, ki sta prišla na zatožno klop zaradi tožbe bivšega podeštata Pagninija. Dr. Pincherle in tov. Colli sta bila obsojena na plačilo globe v znesku 26.666 lir vsak, oba skupaj pa ob enem na plačilo 250.000 lir odvetniških stroškov odv. Antoninja, ki je zastopal bivšega podeštata. Proti razsodbi sta vložila priziv.

Čim je predsednik sodišča prečital razsodbo, sta antifašista dr. Pincherle in Colli vzkliknili „živelo odporniško gibanje!“. Temu vzkliku so se v dvorani spontano odzvali številni antifašisti, ki so prisostvovali sodnim razpravam.

Spontani vzklik obeh „obtožencev“ in številnih antifašistov, prisotnih v dvorani, je brez dvoma najboljši in edini komentar k procesu, na katerem se je bivši podeštat spremenil iz tožitelja v obtoženca, potem ko mu je spodletela namera, da bi dokazal svojo politično neoporečnost. Bivši podeštat za časa nacistične okupacije je verjetno mislil, da se Tržačani — upoštevajoč, da je od konca vojne minilo že 13 let — pozabili na tragične dogodke iz dobe nacistične okupacije in da so morda pozabili kakšne vloge so odigrali takrat ljudje, ki so imeli odgovorna in vodilna mesta, častne in rentabilne funkcije.

„Lavoratore“ je izpolnil častno nalogo

Če pogledamo razsodbo s te strani, prav gotovo ne izraža razvoja procesa. Na razpravah se je namreč do podrobnosti osvežilo tragično obdobje nacistične okupacije, podčrtano je bilo, da so grozote Rižarne, streljanja in obešanja talecev še danes strahotni. Na procesu je bila poudarjena pravica državljanov in tiska, da govorijo in pišejo, o dogodkih in odkrivajo odgovornosti. In to nikakor ne more biti kršitev zakona.

Glasiilo naše partije „Lavoratore“ je dejansko izpolnilo častno nalogo s tem, da je v svojih Tržačanov ohranilo žive ideale odporniškega gibanja in antifašizma. S tem je „Lavoratore“ ostal zvest borbenim tradicijam tržaškega proletariata, ostal je zvest stvari za katero se bori že 63 let, kljub položim in razdeljenosti s strani fašističnih skvadrov zloglasnega Giunte, ki je bil 1942 predsednik Italijansko-nemškega združenja (nacističnega). Giunta je bil predsednik istega združenja v katerem je bil „čistokrvni patriota“ Pagnini svetovalec in propagandist „politične osi“.

Tov. Colli in dr. Pincherle obsojena na denarno globo

procesa dejansko vzpostavila enotnost odporniškega gibanja, ki je za vsakega demokrata in antifašista najdragocenejši kapital. To je veliki nauk procesa, ki je po trinajstih letih od konca vojne pokazal, da so tragični dogodki okupacije, pokoli in deportacije ostali vedno živo v spominu ljudstva in da je ta spomin velika moralna sila in opomin vsem tistim, ki bi hoteli zopet podžigati sovraštvo. To je ob enem vzpodbuda, za okrepitev zaupanja v pravico idealov, ki so navdihovali in združevali stotine in stotine padlih junakov za stvar svobode in dokončni poraz nacizma in fašizma.

Deset let že rovarijo proti odporniškemu gibanju, na zatožno klop postavljajo partizane in antifašiste, na vse načine skušajo postaviti pod obtožbo antifašizem. Toda kljub vsem navedenim in opominom ljudstva ni in ne bo pozabilo, kaj je bilo in kaj je odporniško gibanje.

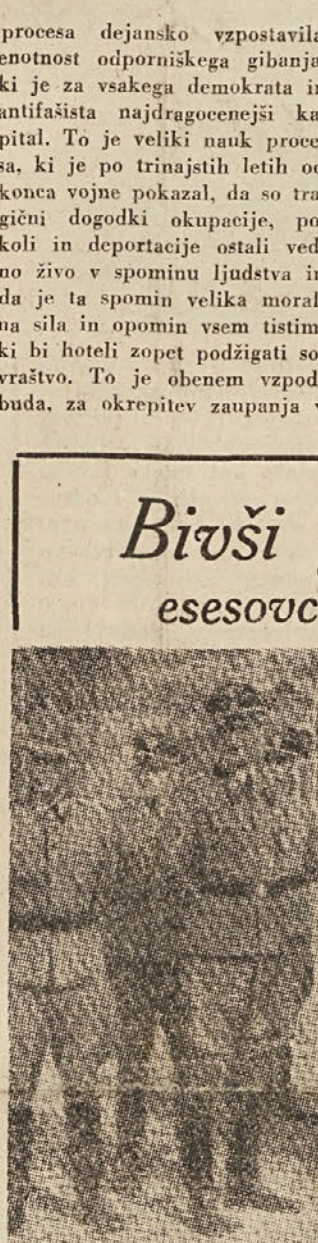
Dokumentirani zločini nacističnega

Na procesu so bili do podrobnosti dokumentirani zločini, ki jih je v naših krajih zagrešil nacističizem, razbilito so se bajke o podeštatu in njegovi mestni straži, ker so bile stvari prikazane v pravi luči, kljub vsem poskusom nekaterih pravih tožitelja, ki so povečevali njegovo „patriotizem“ in „človekoljubnost“ ter „vrlino“ „guardie civiche“. Predvsem pa je na procesu spodletel vsak poskus spekulacije proti odporniškemu gibanju.

Proces je pokazal, da sta bivši podeštat in njegova stvar popolnoma osamljena. Pokazal je, da sta v kričnem protislovju s tem kar Tržačani mislijo in branijo. Oba antifašista sta imela na svoji strani javno mnenje, čutila sta široko solidarnost in simpatijo, ki se je izrazila na razne načine.

Se posebej pa je treba poudariti, da se je v teku in okrog

Bivši podeštat v družbi esesovcev in „guardie civiche“

Na sliki vidimo Pagninija, ki je bil za časa nacistične okupacije tržaški podeštat in poveljnik vojaške formacije „guardia civica“. Kot kaže slika se podeštat nahaja v družbi esesovskih oficirjev in njegove „guardie civiche“. To je bil torej njegov „patriotizem“, s katerim se je skušal bivši podeštat ponašati na procesu.

Gospodarski načrt KD je samo zbirka volilnih obljub

„Prora“ je v zadnji številki objavila program demokristjanov za gospodarski razvoj Trsta, ki ga je odobril pokrajinski odbor stranke. Če nas spomin ne vara, je to prvič, da se KD zavzema za organični načrt ukrepov za Trst. Dejstvo pa je, da je to storila tik pred volitvami in to vsiljuje človeku vprašanje, na kakšni podlagi se je pa do danes razvijala vsa akcija demokristjanske vlade?

Sleherneemu Tržačanu je dobro znano, da vlada in KD nista imeli nobenega načrta za Trst. Vsi važnejši problemi so ostali nerešeni. Kar se pa načrta tiče je treba ugotoviti, da se izogiba problemu integralne proste cone in predlaga nekaj podobnega kot ima Gorica. KD je torej še vedno na svojem starem stališču, ki ji ga diktirata vlada in Confindustria in se ne oči očitati na zahtevo, ki je zelo občutna med prebivalstvom.

V prvi točki načrta je navedena delna ustanova, ki je v Trstu smatran kot ukrep velike važnosti. Toda ne smemo pozabiti, da je KD postavila to vprašanje kot osnovno točko svojega programa že leta 1948. dejansko pa ni napravila nič.

Pomorske proge

V drugi točki omenja pomorske proge. Zahteva mnogo stvari, ki jih Trst sicer zahteva že kakih deset let. In razne demokristjanske vlade so se v teh letih vedno izogibale ugoditi tem zahtevam. Sedanja vlada je

- Zahteve za katere se Trst bori že več let
- Načrt ne pove nič novega

na zadnjem sestanku ministrskega sveta, ko so razpravljali o tržaških problemih, celo odložila vsako odločitev in ni hoteli prevzeti nobenih obvez. Kar se tiče krajevnih ustanov zadolžuje tržaška KD občine in pokrajino za pobude, ki naj omogočijo razvoj socialnega in gospodarskega življenja. Po drugi strani pa imamo prav po zaslugi KD na občini komisarija, ki je kot prvi ukrep povzročil občinske davke in tarife občinskega podjetja Acegat. Povzročil jih je na podlagi predlogov, ki jih je krajevna KD stavila še v občinskem svetu.

KD stranka razkola

Kdo bi se ne strinjal z ukrepi, ki jih KD predlaga za industrijski sektor. O tem se sicer razpravlja že več let. Toda vprašamo, kaj je napravila vlada v zadnjih stih letih za moderniziranje naprav v podjetjih IRI, ENI itd.?

S svojim načrtom se hoče KD predstaviti Tržačanom kot stranka opozicije, medtem ko je v resnici vladna stranka, ki ima še od 1948 odgovornosti za upravljanje države, občine in pokrajine. Imela je pač dovolj sredstev za ozdravitev tržaškega gospodarstva; v resnici pa ni napravila nič.

Poleg vsega tega nosi KD v Trstu tudi težko odgovornost

sabotiranja slehernega enotnega prizadevanja raznih socialnih slojev in strank z namenom, da prisilijo vlado na rešitev problema proste cone, pomorstva, deželne ustanove itd. Zato je KD v Trstu dejanska stranka razkola, pristranosti in diskriminacije, stranka, ki je podpirala Confindustria v njenih prizadevanjih, da prepreči Trstu uveljavitev njegove luke na mednarodnem tržišču.

Zato se program KD za gospodarski razvoj smatra lahko največji kot zbirko volilnih obljub, ki so iste veljave kot vse prejšnje. Kako so te obljube končale po dobro ve sleherni Tržačan.

predno bo prepozno, predno bi morali umreti z zavestjo, da nismo dali svojega doprinosa, kot je poudaril pisatelj Piero Jahier v svojem uvodnem govoru.

Vprašanje: Kakšne teme so se razvile v poročilih in intervjujih?

Odgovor: Pisatelj Cesare Zavattini je prikazal odgovornost pred katerimi stojijo danes intelektualci ter pozval italijansko kulturo „naj nam pomaga, da najdemo primerno izrazoslovje za izražanje želje po miru, ki naj se zopet predlaga kot novo odkritje“. Prof. Croat, po rodu Tržačan, ki poučuje na padovanski univerzi, je dokazal težave in težke odgovornosti znanstvenikov v zadnjem obdobju tega stoletja, ko sta znanost in tehnika naglo napredovali. O „področjih trenja in področjih pomiritev“ je govoril poslanec Lucio Luzzatto.

Po podpisu sporazuma za kovinarje CRDA in Tržaškega arzenala

Pretekel je že teden dni odkar je bil dosežen sporazum glede na spor v CRDA in Tržaškem arzenalu. Toda povsem naravno je, da se o tem še danes razpravlja ne samo med zainteresiranimi delavci, marveč po vsem mestu. V splošnem priznava, da je bil uspeh dosežen s sporazumom sad dolgih mesecev borbe kovinarjev proti koaliciji, ki so jo skoro do zadnjega trenutka sestavljala ravateljstva podjetij, Confindustria, voditelji IRI in vlade.

Če je vlada končno le poselila za rešitev spora, je to še enkrat zasluga borbe delavcev, solidarnosti javnega mnenja, podpore strank, žena in drugih produktivnih kategorij tržaškega prebivalstva. V trenutku ko je posegla v spor, je bila vlada

prisiljena odnehati z vsakim zavlačevanjem. Če s tem je dokazala, da bi lahko posredovala mnogo prej in s tem prihranila finančne žrtve delavcem in velik škodo podjetjem ter tržaškemu gospodarstvu na splošno.

FIOM nakazala zahteve še leta 1956

Element, ki ga je treba tudi podčrtati, je pravilna linija FIOM, ki je še junija 1956, skoro leto dni pred začetkom prave agitacije, nakazala pravilno zasnovanje zahtev. Če takrat je FIOM začela važno delo sestavljanja, proučevanja in populariziranja zahtev med vsemi delavci, medtem ko so nekatere kričali, da je to samo demagogija. Razvoj borbe, čut poštenosti in borbenosti delavcev v teh mesecih, so dejansko pokazali, da je bila takratna impostacija zelo občutna. Pokazali pa so istočasno vedno večjo utrjevanje enotnosti in strnjivosti delavcev.

Sporazum, ki se ga je doseglo v Rimu ne ugoditi v celoti vsem zahtevam kovinarjev. To je tudi razumljivo, upoštevajoč položaj, ki se je ustvaril zaradi pozne vladne intervencije in dvoumnega stališča, ki so ga imeli do zadnjega voditelji Confindustria. Če bi se v zadnji fazi borba ojačala in razširila, kot je predlagala nova Delavska zbornica — CGIL, kar je druga organizacija odbila in se izjavila ne samo za prenehanje stavkovnega gibanja, marveč sploh za prenehanje agitacije, bi bil rezultat gotovo boljši. Tudi razbitje predvsem enotnosti desetih strank, ki ga je povzročila Krščanska demokracija, je bilo negativen činitelj za rešitev spora.

Kljub omenjenim negativnim platom, brez katerih bi se lahko doseglo boljše rezultate, je sporazum vsekakor zadovoljiv. To je dejansko najboljši enotni sporazum, kar se jih je doseglo v zadnjih letih. Zagotavlja delavcem precejšnjo izboljšanje, predvsem pa ustvarja perspektivo večjega zasluga za bodoče. Gmembe vredno je dejstvo, da se je za delavce, ki delajo na odstotke vzpostavilo v primeri z delavci na akord, razmerje, ki je obstajalo po poenotnjenju med in se je tako odpravilo velike razlike. Pomemben je uspeh normativnega značaja za akordno delo, ki ga sproti ugotavljajo, ker so se ravnanjstva tokrat prvič obvezala, da bodo sporočila notranjim komisijam vsake tri mesece povprečje odstotkov te kategorije.

Za novo ozračje v tovarnah

Za delavce, ki delajo na odstotke in tiste, ki delajo na ugotavljanju akord, je ob enem važno, da se je določilo za septem-ber 1959 sestanek za prilagoditve.

tev stanja teh dveh sektorjev spremembam za delavce na naveden akord.

Poleg poviška se je za delavce na akord doseglo tudi izjavo, ki bi morala vzpostaviti v naših tovarnah novo ozračje, ki naj zagotovi delavcem večji zasluge ob večjem fizičnem naporu, brez rezanja tarif ali drugih manevrov na škodo delavcev.

Za nevarna in zdravju škodljiva dela, je treba poleg doseglenega poviška tudi podčrtati, da je bila ta doklada razširjena še na znatno število drugih delavcev, ki je niso prej prejemali. Iz tega vidika je sporazum eden izmed najboljših v Italiji.

Za podjetja IRI začetek nove politike

Toda važnost sporazuma obstoja v tem, da je bil dosežen za velik kompleks IRI, oziroma v sektorju državne industrije in to, ko se je IRI ločila od Confindustria. To bi moral biti za ta podjetja začetek nove politike, drugačne kot je bila politika velikih monopolov. Treba se bo seveda boriti, da bo prišlo v podjetjih IRI v resnici do novih odnosov med delavci in podjetji, v takem ozračju kot ga določa ustava, ki naj omogoči podjetjem z dravnim udeležbo izvajanje vloge za razvoj gospodarstva in za socialni napredek dežele. Odveč bi bilo poudariti kakšne važnosti je vse to za Trst, kjer so podjetja IRI temeljno ogrodje našega produktivnega aparata.

Ohraniti in okrepiti enotnost

Poglavitna korist vseh delovnih ljudi je torej, da ohranijo in še učvrstijo enotnost, ki je karakterizirala to dolgo borbo, da se bo za naše tovarne odprlo res novo obdobje, da bodo nakazana potrebna sredstva za moderniziranje tovarniških naprav, kar bo pomenilo boljše delovne in življenjske pogoje tudi za delavce. Na ta način bodo naše ladjedelnice lahko vzdržale in tudi premagale tujo konkurenco.

Iz dolge agitacije pa je treba črpati še drugi nauk, ki gotovo ni postranskega pomena, to je veljavnost moči delavske enotnosti. Po tolikih žrtvah in borbah bi treba torej to enotnost okrepiti predvsem v notranjih komisijah s tem, da se združita ob vsaki. Tako bo predstavniški organ vseh delavcev močnejši in učinkovitejši v obrambi vsega delavstva v tovarni. To je iskrena želja, ki izraža težnje in prepričanje delavcev danes bolj kot kdaj koli prej.

PINO BURLO

Vsdržavni shod miru v Firencih

V ponedeljek se je vrnila iz Firence tržaška delegacija, ki se je udeležila vsdržavnega shoda miru. Delegacija so sestavljali: prof. Atto Braun, Jelka Gerbec, Livio Saranz, Bardo, Tanganelli, Giorgia Blasevich, Irma Chersovani, Bruno Zecchini in Pino Toneci.

Ob vrnitvi smo postavili delegatom nekaj vprašanj o pomenu in namenih tega shoda. Vprašanje: Zakaj je bila sklicana „konferenca razsodnosti“?

Odgovor: Konferenca je imela nalogo da obrne pozornost vsega javnega mnenja na nevarnost nove vojne, v kateri bi se tokrat uporabljal smrtonosno orožje. To zanima prav posebno Italijo, ker hočejo zgraditi tudi v Italiji vzletišča za atomske izstrelke. Shod v Firencih je bil zato doprinos k „novi dobi človeškega sožitja“, da se uveljavita mir in življenje.

predno bo prepozno, predno bi morali umreti z zavestjo, da nismo dali svojega doprinosa, kot je poudaril pisatelj Piero Jahier v svojem uvodnem govoru.

Vprašanje: Kakšne teme so se razvile v poročilih in intervjujih?

Odgovor: Pisatelj Cesare Zavattini je prikazal odgovornost pred katerimi stojijo danes intelektualci ter pozval italijansko kulturo „naj nam pomaga, da najdemo primerno izrazoslovje za izražanje želje po miru, ki naj se zopet predlaga kot novo odkritje“. Prof. Croat, po rodu Tržačan, ki poučuje na padovanski univerzi, je dokazal težave in težke odgovornosti znanstvenikov v zadnjem obdobju tega stoletja, ko sta znanost in tehnika naglo napredovali. O „področjih trenja in področjih pomiritev“ je govoril poslanec Lucio Luzzatto.

to, ki je nakazal možnosti za rešitev vprašanja splošne razsodnosti in kolektivne varnosti preko oblik in sporazumov stopnega značaja, ki bi spreminili sedanja nevarnega področja v področja miru.

Veliko zanimanje so vzbudile še druge številne intervencije. Diskusijo je zaključil senator Terracini. Gibanje miru — je dejal Terracini — bo moralo pozvati politične moči naj se izjavijo o graditvi vzletišč za izstrelke ZDA v Italiji. V vidiku volitev bo moralo gibanje pozvati volivce naj izberejo tiste kandidate, ki bodo dali jamstva, da so borci za mir in neodvisnost dežele.

Od tržaške delegacije se je udeležila dela politične komisije Jelka Gerbec, znanstvenice komisije pa prof. Atto Braun.

Vprašanje: Do kakšnih zaključkov je prišla konferenca?

Odgovor: „Konferenca razsodnosti“, katere se je udeležilo 300 delegatov in povabljenec — med temi someščanka prof. Aurelia Bruber-Benco — se je zaključila v dvorani Sopercinema z važnim govorom poslanca Negarville. Slednji je pripomnil, da morajo dati volivci tak parlament, ki bo izražal željo po miru italijanskega naroda in zahteval naj vlada sprejme diplomatska pogajanja, da prepreči gradnjo oporišč za izstrelke v Italiji. Tako se bo ustvarilo ob jadranski obali in v Sredozemlju res področje pomiritev. Izneseni predlog nas neposredno zanima in je življenjske važnosti za Trst, njegovo trgovino, promet.

Zato je potrebno, da se tudi Tržačani aktivno vključijo v borbo za mir. Treba bo najti stično točko za srečanje osebnosti in strank različne politične opredelitve, ki pa naj imajo kot skupen cilj mir.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Federalni komite o doseženem sporazumu za CRDA in Tržaški arzenal

Federalni komite naše federacije je v soboto odobril naslednjo izjavo glede na zaključek sporazuma v CRDA in Arzenalu: Medtem ko vzamejo tržaški komunisti z zadovoljenjem na znanje, da je prišlo do zaključka sporazuma v CRDA in Arzenalu, smatrajo, da je treba še posebno poudariti, da je podpisani sporazum sad enotne borbe, ki so jo vodili delavci z veliko strnjeno in borbenostjo. Sporazum, ki je bil podpisan v Rimu, vsebuje iz gospodarskega in političnega vidika tisto kar je bilo mogoče doseči v položaju, ki je bil z vsake strani izredno zapleten in težak.

Največje težave

Konkretno je treba največje težave pripisati vladi, trmoglavosti tovarniških voditeljev, oviram, ki so jih postavljali voditelji DZ-CISL razenitvi solidarnosti borbe drugih kategorij

Fanfani in "življenjski prostor"

A minotore Fanfani, današnji prvak Krščanske demokracije je maja 1939 pisal v reviji "Rivista internazionale di scienze sociali" naslednje: "Marec 1939 je mesec priključitve Avstrije Nemčiji. Kot posledico tega so pričakovali, da se bo Italija odtrgala od osi. Obisk Hitlerja, ki je bil v aprilu v Rimu je dokazal neutemeljenost upanja ne katerih evropskih prestolnic.

...Iz omenjenih dogodkov so nastale nekatere posledice, med katerimi je treba predvsem poudariti postopno krepitve vzvi med dvema silama osi. Ena izmed teh si hoče s podporo Italije zajamčiti življenjski prostor v Srednji in Vzhodni Evropi, medtem ko si hoče druga, s pomočjo Nemčije zajamčiti življenjski prostor na Sredozemlju.

...Nekaj je gotovo: politična pojmovanja narodov se spreminjajo zaradi zaleta fašistične in nacistične revolucije, spreminja se tudi zemljevid Evrope; spreminja se in se bodo še spremenili gospodarski odnosi med narodi.

Italijanski narod je na žalost brklo poskusil, kaj je pomenila v resnici želja po "življenjskem prostoru". Prav Italija je se posebno drago plačala vojno pustolovščino za "življenjski prostor", ki jo je Fanfani takrat tako vneto povečeval.

Po diskusiji v federalnem komiteju o političnih in organizacijskih nalogah partije je sledil pregled delovanja partijskih organizacij v tovarnah, mestnih in podeželskih sekcijah. Treba je poudariti, da so se ugotovili pomembni uspehi na mnogih področjih partijskega delovanja, iznesene so bile upravičene tudi kritike, sibičnosti in pomanjkljivosti.

Splošno delovanje

Ce pregledamo splošno politično delovanje vseh sil na podeželju ugotovimo, da je kljub pomanjkljivosti Komunistična partija najbolj aktivna, centralizirana, disciplinirana sila. To nam dokazuje obstoj močnosti napredovanja in utrjevanja naših sekcij, da bodo postale vodilna sila v borbi za zahteve vsega delovnega ljudstva podeželja. Zato je potrebno, da partijske organizacije v političnem pogledu ohranijo svoj partijski značaj. Potrebno je voditi stalno politično delo med množicami z različnimi akcijami na vseh področjih borbe, pospešiti delo za zvezo med delavci, kmeti in drugimi sloji.

Ob 13. obletnici smrti E. Curiela

Te dni poteka 13. obletnica smrti Eugenia Curiela, ki so ga fašisti, po dolgem zasledovanju 24. februarja 1945 ustrelili na trgu Baracca v Milanu. Ob trinaesti obletnici njegove smrti se spominjamo Curiela kot enega izmed nestranskih borcev in voditeljev, ki jih je Komunistična partija žrtvovala v težki borbi za pravično stvar svobode in demokracije. Tržaška mladina časti Curiela, poleg Tomažiča kot svojega učitelja in vzornika. Že v dobi svoje proforske službe na univerzi v Padovi je Curiel bodril in usmerjal takratno zapeljano in varano mladino na pravično pot, ki je bila pot borbe proti fašizmu. Zaradi njegovega intenzivnega delovanja ga je fašistični režim preganjal in leta 1939 konfiniral na otok Ventotene, kjer je spoznal še druge borce in voditelje in si pridobil novih izkušenj. Po 1943 je postal voditelj in organizator osvobodilne borbe in urednik raznih komunističnih listov, ki so se tiskali v ilegali. Prav posebno pa se je Curiel posvetil organiziranju mladinske fronte in v tem delu pridobil mnogo mladincev, ki so sli z orožjem v roki proti okupatorju in fašistom.

Enotnost je osnovni pogoj vsega

Spor in dolga borba sta nadalje obrnila pozornost vse Italije, parlamenta in vlade na tržaške probleme. Tudi zaradi te borbe je bila vlada prisiljena, čeprav pozno in z volinimi cilji, sestaviti načrt gospodarskih ukrepov za Trst. Omenjeni načrt je nezadosten in ga je treba izpopolniti z ustanovitvijo integralne proste cone, vzpostavitvijo pomorskih prog in z obnovo trgovskega brodomarja; vendar se je treba še boriti, da ga bo parlament odobril še v tej zakonodajni dobi.

Enotnost kovinarskih delavcev pa je temeljni rezultat dolgega spora; enotnost je bila nedostopna podlaga za doseg sporazuma, da se je prisililo vlado na odločen poseg v pogajanja in na zanimanje za tržaške probleme. Enotnost ostane še nadalje osnovni pogoj za sleherni napredovanje tržaških delovnih ljudi v njihovih borbah in za vsak uspeh Trsta v bitki za njegovo obnovo.

Ziveli tržaški kovinarji! Zivela enotnost delovnega razreda!

Nekaj zanimivih podatkov iz državnega proračuna SZ za 1958

Finančni minister ZSSR Sverev je v svojem poročilu o državnem proračunu za 1958 in obračunu za 1956 omenil, da se je nacionalni dohodek v letu 1957 povišal za 6 odst. v primeri s prejšnjim letom in za 18 odst. v primeri s 1955.

Obracun za 1956 beleži 585 milijard 900 milijonov rubljev dohodkov (101 odst. od celokupne predvidene vsote), izdatki pa znašajo 563 milijard 500 milijonov rubljev (101,2) tako, da beleži obracun 22.400 milijonov rubljev prebitka. Stroški za nacionalno gospodarstvo, za socialne in kulturne potrebe znašajo skoro tri četrtine vseh izdatkov.

Državni proračun za 1958 predvideva 641 milijard 900 milijonov rubljev dohodkov in

- ◆ 1957 se je nacionalni dohodek povišal za 6 odst.
- ◆ Nove davčne razbremenitve
- ◆ Znižanje izdatkov za obrambo

626 milijard 700 milijonov rubljev izdatkov.

Nacionalni dohodek se bo v primeri s 1957 povišal za 8 odst. Socialistično gospodarstvo bo dalo 569 milijard 200 milijonov rubljev, to je 8,5 odst. več kot prejšnje leto. Dohodki od raznih davkov prebivalstva pa se bodo znižali za 20 milijard, znašali bodo 72 milijard 700 milijonov.

Precejšen del dohodkov bo prišlo iz državnega blaginje z dobički v tovarnih in gospodarskih organizacij, ki so državna la-

stnina; predvideni so za vsoto 130 milijard 300 milijonov v primeri s 116 milijardami, ki so jih dala omenjena podjetja in organizacije leta 1957.

Nove davčne olajšave

Sovjetska vlada je uvedla nove olajšave za družine z več otroci, neporočene žene, vdove brez otrok; znižala je samski davek in davek, ki ga plačujejo posamezne osebe ter majhne

družine. Na ta način bo oproščeno tega davka skoro 85 odst. davkoplačevalcev. Odlok je stopil v veljavo 1. januarja letos. Sorazmerje davčnih dajatev, ki jih plačuje prebivalstvo v primeri s celotnim dohodkom proračuna, se bo znižalo od 8,7 odst. iz leta 1957 na 7,8 odst. v letu 1958.

Govorec o izdatkih v letu 1958 je Sverev dejal, da so predvidena večja nakazila za razvoj vseh vej nacionalnega gospodarstva, za razširitev mreže šol, zdravstvenih služb, za znanost in kulturo.

Celokupni izdatek za nacionalno gospodarstvo se bo povišal za 36 milijard 600 milijonov, to je za 9,7 odst. v primeri s 1957; izdatek je predviden za 412 milijard 800 milijonov, od tega 257 milijard 100 milijonov iz državnega proračuna.

Za socialne potrebe in kulturo

Izdatki za socialne potrebe in kulturo so predvideni za 212 milijard 200 milijonov, s poviškom 23 milijard 800 milijonov, v primeri s prejšnjim letom. 129 milijard je določeno iz proračuna za razvoj vseh vej industrije. Največ je namenjeno za kemično in železarsko industrijo ter industrijo goriv. Investicija kapitalov bo znašala 198 milijard 800 milijonov rubljev, s poviškom 7,4 odst. v primeri s letom, ki je za nami. Za razvoj kmetijstva je predvideno 62 milijard 200 milijonov, od teh 53 milijard 400 milijonov iz državnega proračuna.

Stalno naraščajo nakazila iz proračuna za socialne usluge in kulturo. Za javno izobrazbo, poklicno usposobitev in za kulturo je določeno 68 milijard 900 milijonov, 39 milijard 700 mi-

MARIJA BERNETIC

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred desetimi leti je ČSRK v odločilnih februarjskih dneh izbrala edino pravo pot

Tčno deset let je minilo od dogodkov, ki so se na Češkoslovaškem odvijali v drugi polovici februarja 1948. Dnevi od 20. do 25. februarja 1948 so bil odločujoči za nadaljnji pothod Češkoslovaške po poti nove družbene ureditve. Že od 1945, ko je bila Češkoslovaška osvobojena po zaslugi sovjetskih armad, se je začela nenčna borba med silami, ki so hotele napotiti deželo po poti socializma in silami, ki so ji hotele zopet dati staro predvojno obličje. Borba se je postopoma zaostrela. V začetku 1948 je postalo jasno, da bo moralo priti do odločilnega spopada.

Ljudstvo je nestrno čakalo na uresničitev vladnega programa, ki so ga reakcionarni ministri dejansko vedno bolj sabotali. Parlament bi moral odobriti novo ustavo in izglasovati zakon o socialnem zavarovanju, agrarni reformi in druge ukrepe v korist naroda. Pomladi 1948 bi se morale vršiti volitve. Za uresničitev programa, ki ga je ljudstvo pričakovalo, je bila Komunistični partiji potrebna absolutna večina, ker edino komunisti so imeli resen namen ugoditi zahtevam in potrebam ljudstva. In vse je tudi kazalo, da bodo komunisti dobili potrebno večino. Reakcionarni elementi pa niso hoteli čakati na volilni izid in zadali so prvi udarec.

20. februarja 1948 so podali ostavko ministri socialistične nacionalne stranke, ljudske stranke in slovaške demokratske stranke. Načrt je bil jasen. Učili so, da jim bo na ta način uspelo izgnati komuniste z vlade in nato ustanoviti ministrstva samih funkcionarjev. Za izvedbo tega načrta so imeli že stare izkušnje iz leta 1920, ko je v ČSR vlada funkcionarjev zadušila revolucionarno gibanje in dala takratni komaj ustanovljeni republiko buržoazni značaj. Poleg tega so se prvaki reakcije prehodno sporazumeli s predsednikom republike Benešom, misleč, da jim bo njegova oblast pomagala do zmage. Pogajali so se tudi z desnim krilom socialdemokracije, vedno v upanju, da bo stranka v ce-

- Vedno večja trenja med zdravimi silami in reakcijo
- 20. februarja 1948 ostavka ministrov

loti sledila vzgladu desničarskih voditeljev. Toda stvari so se odvijale drugače. Na vladi niso ostali samo komunisti, marveč tudi socialisti, demokrati in dva ministra brez stranke, to je zunanji minister Jan Masaryk, sin prvega predsednika ČSR in general Ludvík Svoboda, minister narodne obrambe.

Ljudstvo se je začelo spravevati po razlogih ostavk. Osvobodjena dežela se ni še opomogla od udarcev vojne in nacistične okupacije. Narodom ČSR je bil notranji mir kravpo potreben zato, da so se lahko z vsemi silami posvetili obnovi dežele.

21. februarja zjutraj je bila na glavnem trgu v Pragi veličanska ljudska manifestacija, na kateri je govoril Gottwald. Reakcija je upala, da bo zaradi velikega mraza manifestacija propadla. Toda se pred določeno uro je bil prostorni trg pred občinsko palačo zaseden do zadnjega kotička. Narod je nestrno pričakoval razvoj dogodkov.

Klement Gottwald je v svojem govoru množici podčrtal, da bo vladna kriza rešena demokracijo, na osnovi ustave. Predlagal je naj ministrska mesta, ki so ostala prazna zaradi ostavk zasedajočih, ki so ostali zvesti duhu narodne fronte, ki je rasla na idealih sloge za skupen odpor proti tujiemu zavajevalcu. Množica je z odobravanjem sprejela predlog za vzpostavitev narodne fronte, ki ga je nato izročila predsedniku republike posebna delegacija.

Istovčasno so se začeli ustanavljati po vsej deželi prvi akcijski odbori narodne fronte. V odločilnih dneh je bil pa tudi napovedan vsedržavni kongres tovarniških svetov. V nedeljo 22. februarja 1948 se je zbralo v Pragi 8000 delegatov za razpravo o raznih delavskih in drugih nujnih problemih. Delegatom je spregovoril predsednik

centralnega sveta sindikatov Antonín Zápotocký. Dejal je med drugim: »Danes je treba odločiti. Ali za demokratični ljudski razvoj v socializmu, ali pa za vrnitev nazaj. Vrnitev na staro bi pomenilo izgubiti vse

doseganje pridobitve; zato se odločijo, da korakamo prejšnji. Iznešen je bil nato protokol, da se za 24. februarja glas manifestativna splošna ANA TUCKOVA

(Nadaljevanje na 4. strani)

Rubrika za propagandiste

V današnji številki začnemo objavljati »Rubriko propagandista«, ki bo služila kot pripomoček tovarišem, kateri se še posebno ukvarjajo s tem delovanjem partije, ki je zelo važno v volilni kampanji. Seveda je ves list dejansko ena sama rubrika za propagandista, orodje dela za tovariše v njihovi politični, organizacijski in propagandistični akciji. V tej rubriki pa nameravamo koncentrirati posebne direktive za propagandiste in jim sproti preskrbeti nekaj sodobnih dokumentacij ter jim nakazati točke polemike, ki se vodi v tednu.

Tovariši lahko sodelujejo v tej rubriki, posiljejo nam lahko svoje nasvete in pripombe, kritike, mnenja tako, da bo rubrika postala dejanska neke vrste tribuna za vse naše člane.

Naša ocena rezultatov borbe kovinarjev

Na uvodnem mestu današnje 2. strani objavljamo izjavo naše federacije glede na zaključek borbe delavcev CRDA in Arzenala. Izjava je bila te dni ponatisnjena v obliki letaka tako, da jo bodo lahko bolje poznali vsi delavci in vse prebivalstvo na splošno, ki je spremljalo to bitko z velikim zanimanjem in razumevanjem. Borba kovinarjev je bila velike važnosti za vse mesto in zato je pravilno, da se iz te borbe črpajo izkušnje, ki bodo dragocen doprinos h krepitvi enotnosti delavskega razreda in solidarnosti z delavskimi razredom vseh, ki jim je pri srcu gospodarska obnova Trsta.

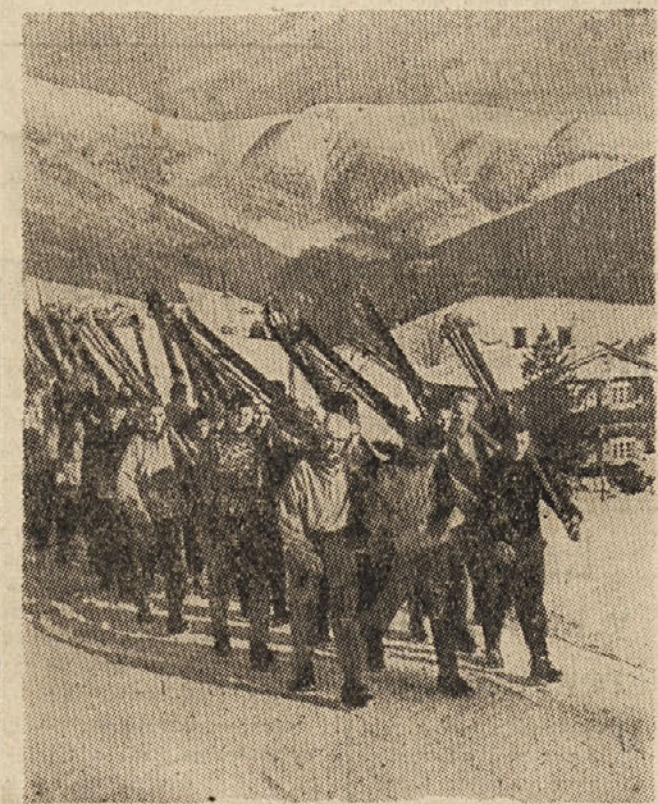
Osnutek volilnega programa KPI

Poskrbeti je treba, da bo osnutek čimprej in inteligentno razdeljen. Pri tem pa je treba imeti vedno v vidiku, katerim osebom ga bomo dali. Osnutek programa je predvsem material študija za vse tovariše, posebno za tiste, ki so aktivnejši v propagandnem delu. Toda osnutek morajo spoznati na splošno vsi volivci, prav posebno

Stara volilna pesem KD

Tržaška Krščanska demokracija je z veliko naglico skrbno skupaj »naštela ukrepe« za naše mesto, ki je bil objavljen istočasno kot ukrepi, katere je za Trst napovedala vlada. To je že stara obljuba, ki pa jo bodo tokrat držali, tako namreč zagotavljajo klerikalni voditelji, toda izpolnili jo bodo v boljši zakonodajni dobi... če bo KD dobila zadostno število glasov.

Da je to že znana volilna pesem, so menda vsi razumeli. Treba je razkriti demagoško potezo klerikalcev iz Rima in Trsta. Rimske klerikalne krogi obljubljajo ukrepe, molčijo pa o osnovnih političnih, kot so deželna avtonomija, integralna prava, pomorstvo, industrija IRI. Tržaški klerikalni krogi pa obljubljajo širši načrt z deželno avtonomijo in pravo, ki o kot je v Gorici (ki bi Trstu sploh ne koristila) s tem načrtom hočejo seveda predvsem preseliti volivce. Toda te gospode, ki so se zbudili tik pred volitvami, je treba vprašati, kje so pa tičali do danes? Zakaj niso napravili ničesar za deželno ustanovo, za industrijo IRI in pomorstvo? Saj so prav oni subvratili vsako borbo za gospodarsko obnovo Trsta, se posebno pa borbo za integralno pravo.

Na Češkoslovaškem ima zimski šport vedno bolj množični značaj. Vsako leto organizirajo sindikati posebna zimska letovanja v najbolj znanih zimskih središčih. Na letovanja gre stotisoče delavcev, uradnikov in dijakov.

Znani angleški pisatelj George Meredith si je sezidal hišo, ki je bila sicer zelo lepa, toda majhna. Ko so jo zidali, je obiskala pisatelja neka dama, in ponosno ji je hišo pokazal.

Dama pa je dejala razočarano: »V svojih knjigah vedno opisujete velike in bogato okrašene dvorce, sami pa si zidate tako skromno hišo.«

»Vzrok je zelo preprost,« je odgovoril pisatelj, »besede me nič ne stanejo, pač pa je opeka zelo draga.«

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ameriški humorist Mark Twain se je nekoč sprejel na tujem mestu. Prišel je do pokopališča in opazil ljudi, ki so nekaj merili. Vprašal jih je kaj delajo.

»Grajto nameravamo postaviti okrog pokopališča.«

»To je popolnoma odev«, je odgovoril Twain. »Zakaj pa je odev?«

»Tisti, ki so znotraj itak ne morejo videti, tisti pa, ki so zunaj, si prav gotovo ne želijo noter«, je odgovoril humorist.

»In kje raste to drevo?« vprašal profesor. »Na Cejlonu« mu je prednegotovo odgovoril student.

»Prav dobro. A koliko ga bi potrebovali, če bi hoteli mi nabrati na Cejlonu sadce tega drevesa in jih prinesiti sem?«

Student je začel računati: »Šest tednov do tja, en teden tam, šest tednov nazaj...«

»Ravno prava, ga je prebrsk profesor, pa se boste čez teden najst tednov spet prijavili izpitu, kajne?«

ZA VSAKOGAR NEKAJ

KULTURA IN ZNANOST

SRKrepijo in razvijajo se mednarodni odnosi znanstvenikov ZSSR

68 članov na tujih akademijah
Obiski in predavanja v Franciji in drugih deželah
Sodelovanje z akademijami socialističnega sveta

Mednarodni odnosi Akademije znanosti ZSSR imajo globoke korenine in žive zgodovinske tradicije. Ti odnosi se razvijajo in okrepijo vzporedno s povečanjem vpliva in sleda ruskih znanstvenikov v mednarodnih znanstvenih krogih. Ugodni ruski znanstveni omosov, Lobačevski, Čebur, Mendelejev, Sečenov, Pavlov, Timirjazev, Pirov, Ponomarev in številni drugi so s svojimi velikimi odkritji proslavili rusko znanost po vsem svetu. V teku 40 let po Oktobrski revoluciji je sovjetska znanost vedno bolj napredovala in si zmagala prednje položaje v znanosti. Po zaslugi pridobitve atomskih znanstvenikov je bil upravljen monopol Združenih držav na področju proizvodnje atomskih orožij. V ZSSR je bila zgrajena prva atomsko centrala sveta, uspešno je bila oladivana medkontinentalna raketna raketa, začel je delovati najmočnejši sinkrofazon svetla, izstreljena sta bila dva umetna satelita, zgrajen atomski ledolomilec.

Te zmage sovjetske znanosti in tehnike predstavljajo istočasno največji prispevek k razvoju svetovne kulture. Zato so mednarodni odnosi znanstvenikov ZSSR vedno bolj pomembni.

Na mednarodnih manifestacijah

Lani so se sovjetski znanstveniki udeležili številnih mednarodnih manifestacij. Naj omenimo med drugimi mednarodni kongres kristalografije in zborovanje Mednarodne zveze za geodetiko in geofiziko v Kanadi, mednarodni kongres orientalistov v Zahodni Nemčiji, mednarodni kongres Znanstvene zveze za radio v ZDA, mednarodno konferenco za znanstveno uporabo radioaktivnih izotopov v Parizu, na katerem so imeli sovjetski znanstveniki kar 49 poročil, in druge.

Akademija znanosti ZSSR ima sedaj odnose z več kot 1075 znanstvenimi ustanovami 84 dežel. Vključena je v 17 mednarodnih znanstvenih združenj in sodeluje pri delovanju 49 znanstvenih organizacij vsega sveta. Več kot 120 sovjetskih znanstvenikov trajno zastopa Akademijo in njene ustanove v raznih komisijah in odborih mednarodnih znanstvenih organizacij.

V desetih mesecih je na povabilo Akademije znanosti obiskalo Sovjetsko zvezo več kot 700 tujih znanstvenikov iz 32 dežel (leta 1956 je samo 436 znanstvenikov obiskalo ZSSR). V istem letu je sovjetska Akademija znanosti organizirala 32 znanstvenih konferenc, katerih se je udeležilo 300 tujih znanstvenikov.

PREJELI SMO:

SODOBNA POT, glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, št. 1 - 1958, Ljubljana.

NARODNI KALENDAR 1958, izdal «Narodni Glasnik», Chicago - Illinois.

SLAVJANJE, mesečnik Vseslovenskega odbora ZSSR, št. 12 - 1957, Moskva.

15. avgusta

V vozu je nezgodna vročina. Sraje si kar popolnoma slečemo. Na koncu vagona so na obeh straneh vrata, ki jih mi kar odpremo in si hladimo potne hrbte.

«Njet! Njet!» pravi potem Marusja, boječ se, da zletimo v praznino. Marusja in Frosja sta sprovodnici čistega vagona. Zjutraj sta onide, ki nam pripravita čaj in čistota pod, ki je poln smeti in cvetličnih odpadkov. Mimo nas gre večkrat vlakovodja in takrat je bolje, da takoj zapremo vrata. Čudovito lepo je gledati ukrajinsko planjavo. S pašnikov nas pozdravljajo otroci, ki pazijo na črede krav; tam v daljavi se v prahu pomika traktor; po globoki strugi teče skoraj usahnjena potok...

Pri oknu sta dva, ki kartata. Ostali posegajo v debato, ki se tiče sovjetske gradnje. Radikalec se hudeje, češ da tu ljudje nimajo svobode. Drug drugega pobijajo z dokazi. Časnikar iz Palerna pravi, da zaupa v hrusčevsko politiko... To je gorenja!

Proti poldnevni nas po mikrofonu pokličejo v restavracijo. Spretno nam servira naš stari znanec Pjotr. Kuhinja je odlična. Ko se bližamo Kijevu, pospravimo hitro zadnje drobtine in izstopimo. Čaka nas ista gostoljubna množica in ona vojaška godba, ki jo je Pepi že fotografiral. Mene stisne v krog gruča pionirjev in drobna deklica se ne oprime za roko ter me skoraj noče izpustiti. Resno mi reče, naj pozdravim italijanske pionirje. Težko se je ločiti od teh dobrih ljudi.

Čas nezadržno teče; zapravljamo ga z govorjenjem, z raznimi vragolijami, za katere so dobri tudi Sicilijanci in ne samo Tržačani in z veselimi trenutki na železniskih postajah. Lepi dnevi v Moskvi so za nami; vračamo se domov, v vsakdanjo stvarnost. Ni škoda? Misi hitijo k prijateljem in prijateljicam, ki smo jih pustili tam gori: Nina se gotovo krega s svojim fantom, ki ga je za dva tedna pustila na cedilu, Ljuba je morda že v Uralih, kjer pravljalna letošnja počitnice.

Prežihovi literarni nagradi

Ob obletnici smrti velikega slovenskega pisatelja Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca je mariborska založba Obzorja letos prvič podelila spominski Prežihovi nagradi. Založba je namreč že lani sklenila, da bo vsako leto 18. februarja podelila dve nagradi in sicer za najboljša domača dela, ki so izšla v njeni založbi v preteklem letu; tako za pripraveno delo v znesku 200.000 dinarjev in za najboljšo dramsko oziroma izmenoma vsako drugo leto za pesniško zbirko v znesku 100.000 din.

Prežihovi literarni nagradi za leto 1957 sta prejela:

Andrej Hieng za novelistično zbirko «Usodni roba», ki jo je ocenjevalna komisija smatrala za najboljšo pripraveno delo, ki je izšlo lani pri založbi Obzorja, pri čemer je upoštevala predvsem nove formalne prijeme in novo pesniško metodo, ki prica o izvirnosti avtorjevega dela.

ter Branko Hofman za dramo «Zvezde na jutranjem nebu», v kateri skuša avtor najti sodobno dogajanje ustrežajoči izraz.

V ožji pretni žiriji je prišla tudi novelistična zbirka Antona Ingoliča «Tam gori za hramom», vendar pa ni dobila nagrade, ker so bile novele objavljene že v revijah pred zadnjo vojno.

Tokrat se bo psička vrnila na zemljo

Priprave za izstrelitev tretjega sputnika

Sovjetski znanstveniki aktivno pripravljajo izstrelitev novih sputnikov in mislijo, da se bodo mogli tokrat morebitni «epotniki» umetnih satelitov živiti vrniti na zemljo. S tem v zvezi je znanstvenica prof. Ada Kotovskaja napisala za sovjetsko revijo «Sovjetska žena» članek, v katerem priznava, da je po podatkih, ki jih imajo na razpolago, že pozitivno rešeno vprašanje ohranitve pri življenju živih bitij, podvrženih pogojem kozmičnih poletov. Znanstvenica pripominja, da v tem trenutku pod njenim vodstvom se pripravljajo posebnemu vesoljskemu sputniku, imenovanemu «Alfa» in izbrano iz skupine psos, ki jih pripravljajo za vesoljske polete. Če bo «Alfa» pokazala potrebno vzdržljivost, bo bodo postavili na krov bodočega sputnika, kot so svojčas poslali Lajko z drugim sputnikom.

Iz Sovjetske zveze tudi sporočajo, da bodo bodoči sovjetski umetni sateliti opremljeni z novimi izpopolnjenimi napravami, ki jih še niso imeli, ko so izstrelili prva dva sputnika. Med drugimi bodo na sputnikih posebne naprave za merjenje sestave kozmičnih žarkov, in sicer «kamera za jonizacijo» in «merilec».

Medtem se zanimanje za sovjetske sputnike še ni poleгло. Doslej je prišlo na naslov «Moskva-Sputnik» 91.569 pisem iz drugih državah.

Češka je še vedno "konservatorij Evrope"

Kratek pregled razvoja glasbenega ustvarjanja na Češkem

V osemnajstem stoletju je postal po Evropi angleški zdravnik in glasbeni zgodovinar Charles Burney. Ob svojem povratku v domovino je napisal zanimivo topografsko knjigo, v kateri je mnogo prostora posvečen glasbenemu življenju evropskih dežel. V tej knjigi prvič izsledimo stavek: «Češka je evropski konservatorij». Ugotovitev je res verno izrazila tedanje glasbeno življenje te male dežele, za katero se je zdelo, da diha z glasbo. Živahno glasbeno življenje se ni osredotočalo samo v velikih mestih in kulturnih središčih, marveč je vrela tudi v najmanjših vaseh, kjer so tradicionalno češko glasbenost gojila zlasti tako imenovana literarna bratstva — glasbena združenja preprostih ljudi, ki so se podobno kot «Meistersingeri» (mojstri pevci) sestajali in vse življenje z ljubeznijo in navdušenjem gojili glasbo in petje. Z lastnimi sredstvi so člani teh združenj nudili svojim učiteljem kapelnikom možnost, da si pridobijo visoko glasbeno izobrazbo. Ti skladatelji in dirigenti, katerih glasbena kultura je bila na ravni evropske glasbe, so potem vodili vse glasbeno življenje vasi. Dirigirali so, skladali in zlasti vodili glasbeno vzgojo vse mladine na najširši demokratični podlagi. Glasbeni umetniki so se ustvarjali tudi v plemiških dvorcih, v cerkvah in solah, kjer so se otroci učili svirati klavir, gosli, oboe in fagot. Šeasoma so se številni glasbeniki razšli po raznih deželah in v Nemčiji, Avstriji, na Madžarskem in v drugih evropskih deželah skoraj ni bilo orkestra, v katerem ne bi sviral češki glasbenik.

V tem plodnem in ugodnem okolju v začetku četrtega desetletja osemnajstega stoletja se začela kristalizirati na Češkem nov glasbeni stil. Ohranjeni glasbeni dokumenti prikazujejo, kako se je glasba gojila skozi cela pokolenja in kako se je v družinah nudila majhnim otrokom resna in poglobljena glasbena vzgoja. Praški mojster Simon Brix je na primer predstavljajo Bachovo polifonijo, izvrstno instrumentirano in paterično v duhu beneške šole, toda njegov sin František Ksaver Brix, kapelnik prške katedrale je v svojih kompozicijah cerkvene in posvetne glasbe že napovedal nastop novega glasbenega izražanja, v bistvu omo.

V številnih državah so tudi organizirali opazovanje sputnika ter pošiljali poročila v Sovjetsko zvezo. Prav tako so v Moskvi dobili mnogo fotografij, ki so jih poslali tudi amaterji, astronomi na Japonskem, v Avstraliji, Zahodni Nemčiji in drugih državah.

Medtem se zanimanje za sovjetske sputnike še ni poleгло. Doslej je prišlo na naslov «Moskva-Sputnik» 91.569 pisem iz drugih državah.

V tem plodnem in ugodnem okolju v začetku četrtega desetletja osemnajstega stoletja se začela kristalizirati na Češkem nov glasbeni stil. Ohranjeni glasbeni dokumenti prikazujejo, kako se je glasba gojila skozi cela pokolenja in kako se je v družinah nudila majhnim otrokom resna in poglobljena glasbena vzgoja. Praški mojster Simon Brix je na primer predstavljajo Bachovo polifonijo, izvrstno instrumentirano in paterično v duhu beneške šole, toda njegov sin František Ksaver Brix, kapelnik prške katedrale je v svojih kompozicijah cerkvene in posvetne glasbe že napovedal nastop novega glasbenega izražanja, v bistvu omo.

Kulturno sodelovanje

Nedavno je bil podpisan načrt kulturnega sodelovanja med Madžarsko in Jugoslavijo za leto 1958. V načrtu so predvidene gostovanja madžarskih gledaliških, baletnih, folklornih skupin in solistov v Jugoslaviji in obratno ter medsebojni posveti in sodelovanje madžarskih in jugoslovanskih kulturnikov na področju gledališke umetnosti, glasbe, znanosti, filma, radija, založbe in ostalih kulturnih institucij.

foničnega s sijajno melodijo, z razčlenjenimi ritmi in številnimi akcenti, ki spominjajo na ljudsko pesem.

Po drugi svetovni vojni so angleški glasbeni kritiki ostali presenečeni nad izvedbo Češke simfonije skladatelja Františka Miča iz Jaromerice v Južni Moravski, ki je vodil orkester nekoga plemiškega dvorca, in ni hotel verjeti, da je mogla v četrtem desetletju 18. stoletja nastati takšna kompozicija, podobna obliki sonate in sloneča na kontrastu dveh tem. Vendar pa ta kompozicija ni edini primer v evropskem konservatoriju. Podobnih kompozicij je več. Gotovo je, da ni Miča začel s takšno obliko sonate, marveč so jo izdelali številni znanstveniki in glasbeniki gradov in cerkva, ki so začeli uporabljati novo izražanje in ga pre-

nesli tudi na Dunaj in v druge evropske velika mesta.

V tej dobi so se po vsej Evropi pojavili številni češki glasbeniki, ki so se izselili predvsem iz ekonomskih razlogov. Njihovo sposobnost potrjuje uspeh in čast, ki so jo uživali v tujini, čeprav so prišli v tuja mesta nepoznani in brez slaherne pomoči tedanjih močnikov. Češkega skladatelja Jana Dismasa Zelenko je visoko cenil Johann Sebastian Bach. Sloviti skladatelj Bohuslav Matej Cernohorsky, katerega rokopisi se še danes hranijo v Italiji, je imel med svojimi učenci tudi Glucka in Tartinija. Trije češki skladatelji — Stamice, Richet in Fils — so ustanovili glasbeno šolo v Mannheimu in obogatili klasični orkester s klarinetom, češkim ljudskim glasbilo.

(Konec prihodnjic)

Francé Prešeren: ORGLAR

P opusti posvetno rabo
orglarček in gre v puščavo,
tam prepevat božjo slavo,
svoje citre vzame s sabo.

Pesmi svoje med stoglasne
v gozdu zliha tičev kore
od prihoda zlate zore,
dokler sonca luč ne vgasne.

Al' veselje v srcu vtomi
ščasom mu za petje slavec
in vseh gozda prebivalcev,
ker usak svojo vedno goni.

On ob drugi si pomladi
zbere tiče mladokljune,
jim prebira svoje strune
in jih raznih pesmi vadi.

Kosa, trdokljunska dete,
od preljub' ga Avgustina,
vel' koglevga kalina
nauci pet pesmi svele.

Zmerom svojo goni slavček,
zmerom od ljubezni bije
srcu sladke melodije,
toži ga Bogu puščavček:

«Lej, kalin, debeloglavec,
trdokljunska kos je svoje
pesmi pustil, lepše poje,
poduči' ne da se slavec!»

Al' Bog slavca ni posvaril,
le posvaril je puščavca:
«Pusti peti moj' ga slavca,
kakor sem mu grlo stvaril.

Pel je v sužnosti železni
Jeremij žalost globoko;
pesem svojo je Visoko
Salomon pel od ljubezni.

Komur pevski duh sem vdihnil,
ž njim sem dal mu pesmi svoje;
druhih ne, le te naj poje,
dokler, da bo v grobu vtihnil.»

Drago Sedmak: Od Križa do Moskve (Vtisi udeleženca Moskovskega festivala)

Genadij pa se gotovo kopa ob obali Črnega morja, tam v Sočiju. Mi se vračamo, oni so odšli. Vsej mladini sveta bi bilo potrebno, da bi se na tak način srečavala, in to večkrat.

16. avgusta

«Pospravite postelje in vse svoje stvari. Čez eno uro izstopimo v Copu!» nam velijo po mikrofonu, iz katerega nato zadoni jutranja glasba radia Moskve. Fantje pozdravljajo Marusjo in ji na hitro pišejo na kosček papirja besedilo italijanske partizanske pesmi. Malico spravim v torbo; par paradiznikov pa dam svojim sosedom. V Mukačevu skoraj ne izstopimo, ker si vsakdo ureja prtljavo. V Copu nas pričakujejo potniki prvega vlaka. Ozirom se po množici. Tam so naši: Doro, Peter (ne več Pjotr), Eda, Bruna in drugi.

«Glej ga, mi smo pa mislili, da boš ostal tam gori!» pravi začuden Bruna.

Eda se mi smeje: «Kot Marlon Brando si. Poglej se v sipo!»

Pozabil sem, da se, odkar sem odšel v bolnico, sploh nisem počelal. Tam je pa Livio, naš gangster. Malo drugačen je, ko nima več čepice.

«Ti, ti je žal Tanja, a? Zdiš se mi nekam žalosten!» mu rečem ter ga tako malo podžrim.

Pomagajo mi prenesti moje stvari na češki vlak. Notri so še ostali Tržačani in vzklivom ne manjka. Ker mi je ostalo še nekaj rubljev grem z Liviotom na drugo stran postaje.

kjer je polno trgovin. Približa se nama troje deklet, ki nam začnejo nekaj klepetati, kot da bi bili stari znanci. Ne motim se. To je Tanja, studentka, ki je z menoj plesala mambo, ko smo prišli prvič v Cop. Skusa mi pojasniti, da sem se v Moskvi zdebelil. Na skatlo cigaret napiše svoj naslov. Nato se prisrčno poslovimo.

«Vsi v voz, odpotujemo!» kriči Peter, ki zopet prevzame v svoje roke vodstvo nad nami.

Vlak se počasi premika, ker je blizu meja. Vsi stojimo ob oknih in mahamo z rokami. Ustavimo se. Časnik z vojakom vstopi v vagon in pregleda potne liste. Vlak stoji kake pol ure. Mi se vsujemo iz vagonov, na čist zrak. Danilo stopi k tobačnemu polju in si utrže velik list tobaka... Nekateri si spravljajo v robove pesti zemlje in kamenčkov. Domov bodo

Različni pogledi na modno revijo

nesli lep spomin na sovjetsko zemljo. Vstopimo v vozove, ker se vlak že premika. Ob stražarici nam vojaki mahajo v pozdrav. Med njimi je pierjevodnik, prevajalec, tovariš, ki je po zvonicu na vlaku govoril v italijanščini. Joče se. Stotine delegatov ga pozdravljajo, pozdravljajo obenem ves sovjetski narod. Nasvidenje Sovjetska zveza!

«Dovodanja, tvariši, Spasiba! Slava sovjetskemu narodu! Mir i družba!» to so naše zadnje besede...

Tudi nad Slovaško sije vroče sonce. Vlak sopiha v višino, v Tatre. Sedimo po tleh, ob odprtih vratih. Ob progi je reka in kjer so vasi, se otroci kopajo. Zavidljivo jih gledamo. Žeja in vročina. V Čierni nad Tisou so nas zalozili z jedajo in s pivom, katerega zaloge so že pošle.

«Kaj si matast! Pojdi stran! Se boš prehladil! Glejte ga, komaj je prišel iz bolnice in že stoji tam na prepihu!» se Eda materinsko razburja nad mano.

Nadja mi pripoveduje, kako je bilo na obisku pri Heleni Stasovi, stari voditeljici boljševiške partije in ožji Leninovi sodelavki. Skupina delegatov iz Trsta je Stasovi prinesla osebnepozdrave tov. Vidilja. Tovaršica stanuje v nekem domu za upokojence. Tržačani so bili pri njej dobro uro, se z njo razgovarjali in ji postavljali razna vprašanja. Nadevse zanimivo je, kar je rekla o Stalinu. Da se je razvil kult osebnosti, je kriv vsak komunist. Stalin je napravil nekatere napake, toda njegove zasluge za stvar socializma ostanejo neizpodbitne. Tudi ona je bila nekaj časa v zaporu.

Dekleta so zopet v kratkih hlačkah. Naš voz je že poln Sicilijancev. Da ne zaspijo od dolgočasa, začnemo prepevati. Skušamo peti tudi «Moskva vječera», a poznamo samo melodijo. V papirnate kozarce za vodo nasuje Livio sol. Doro se razjezi, da je jojo... Trevizan Mario ne more pozabiti dekleta, ki je ostalo v Moskvi. Vsakdo ima svoje muhe. Danes je četrtek in jutri bomo že doma. Dan se vleče brez posebnih sprememb. Vlak drvi in piska, drvi in piska...

(Konec prihodnjic)

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Dobre in slabe plati zakona o pokojninah

P rejšnja nedelja je na uspelem zborovanju upokojencev v kinu «Aurora» ravnatelj INCA tov. Alceo Luchesi v podrobnosti obrazložil novi zakon o pokojninah INPS. Zakon ima svoje pozitivne plati, ostala so pa odprta nekatera negativna vprašanja, ki jih tudi tokrat niso rešili.

Kot je znano, bodo povisane najnižje pokojnine v dveh obdobjih: s prvim januarjem se povisajo pokojnine od 3.500 lir na 6.000 in od 3.000 na 4.000; s 1. julijem se bodo prve povisale za nadaljnjih 500, druge pa za 1.500 lir. Vse ostale pokojnine se bodo povisale za 22 odstotkov. Negativno pri tem pa je dejstvo, da se upokojencem INPS, ki imajo minimalno pokojnino a so zaposleni, pokojnine sploh ne bodo povisale. Tako bodo ti upokojenci, ki so zaradi svoje nizke pokojnine prisiljeni delati za zaokrožijo svojo, je prejemke in ki bi morali ob dostojnosti pokojnini raje doma počivati, se nadalje prisiljeni kakor koli delati. Žal, je takšnih upokojencev zelo veliko število.

Drugi nesmisel je dejstvo, da se v primerih zavarovancev INPS, ki imajo še kakšno drugo pokojnino, priznava povisane pokojnine INPS le če je ta višja od minimalne. To se pravi, da ne bodo imeli nobene koristi od novega zakona upokojenci, ki imajo n. pr. 10.000 lir pokojnine iz nekega drugega naslova in recimo 5.000 lir pokojnine INPS, dočim bi jim bila ta povisana za 22 odst., če bi znašala recimo 6 ali 7.000 lir. To je krivično, ker bodo v tem primeru prikrajšani prav tisti, ki imajo manj prejemkov.

Delavcem, ki so že upokojeni in nadaljujejo z delom so po novem zakonu povisali odbitek, ki je prej znašal 25 odst. in bo

Počastitev E. Curiela

Jutri, v nedeljo ob 12. uri se bosta delegaciji federalnega komiteja naše partije in ZKMI poklonili spominu Eugenia Curiela s tem, da bosta položili vence na njegov spominski kamen v Spominskem parku in na spominsko ploščo v ulici Segantini.

Obveze za volilni sklad

Po obvezah, ki smo jih objavili v zadnji številki našega lista, in sicer sekcijskega Barriera, Curiel, Pončana (120.000 in ne 110.000 lir) in Rocol za nabiranje prispevkov v volilni sklad, objavljamo danes obveze nadaljnjih treh sekcijskih:

Milje 500.000 lir, Sv. Jakob 200.000 lir in Sv. Ivan-Podlo-

Iz poročila ravnatelja INCA na nedeljskem zborovanju

Tudi za upokojence bi morala veljati povišna lestvica

sedaj znašal 33 odst. To je tudi ena od negativnih plati zakona, ker takšni upokojenci, sprito povisani odbitek, ne bodo občutili blagodejnega učinka povisane pokojnine.

Kot smo že pisali, je bilo v neki meri urejeno vprašanje pokojnine vdovam in sivojem umrlih upokojencev. Doslej ni bilo z zakonu načela pravice do pokojnine svojem umrlih upokojencev in zaradi tega je bilo mnogo vdov, mladoletnih otrok in neposrednih staršev dolgi brez pokojnine. Tega splošnega načela tudi v novem zakonu ni, pač pa priznava zakon pravico do pokojnine svojem umrlih med 1. januarjem 1940 in 31. decembrom 1944 ter svojem upokojencev, ki se bili upokojeni pred 1. januarjem 1945 in so umrli 1. januarjem 1958. Nimajo pa nobene pravice svoji pred 1. januarjem 1940 umrlih upokojencev.

V zgoraj navedenih primerih imajo vdove pravico do 50 odst., otroci do 18. leta starosti 30 odst., in starši, katere je umrli upokojenec vzdrževal in ki nimajo druge pokojnine pa do 15 odstotkov pokojnine, ki jo je užival umrli upokojenec. Za pridobitev te pravice morajo v roku dveh let predložiti prošnjo.

V novem zakonu je za obračunavanje pokojnin priznana doba rednega vojaškega roka in tudi doba od 10. junija 1940 do 15. oktobra 1946, če je bil prizadeti praj vsaj šest mesecev za varovan. Do upoštevanja te določbe imajo pravico tudi vsi bivši partizani in politični interniranci in vsi, ki so bili zaposleni v militariziranih ustanovah, kot gasilci, uslužbenci Rdečega križa, UNPA itd. Seveda je treba za priznanje predložiti posebno prošnjo. V posebnih primerih deportirancev v Nemčijo je treba predložiti prošnjo na komisijo za politične in plemenske preganjance in antifasiste zadevnega ministrstva.

Obenem s povisanim pokojnin so pa po zakonu povisali tudi prispevke, ki jih mora delavec od delodajalca plačati ustanovi INPS za pokojninski

njer 110.000 lir. Zneski, ki jih mislijo sekcije zbrati, dokazujejo, da so se tovariši resno zavzeli za stvar in bodo gotovo predstavljali vzpodbudo za druge sekcije, da bo sklad, objavljamo danes obveze nadaljnjih treh sekcijskih:

Milje 500.000 lir, Sv. Jakob 200.000 lir in Sv. Ivan-Podlo-

182 stanovanj za 19.000 prosilcev

T ist se že vsa povojna leta otepa v težki stanovanjski stiski, ki se je nikakor ne more otežiti. Toda, namesto, da bi se sprito tega vedno več gradilo, nazadujemo in letos bo na razpolago še manj stanovanj kot jih je bilo lani, čeprav je 19 tisoč brezdomcev vložilo prošnjo za stanovanje.

Za letos je gotovo le to, da gradijo pri Sv. Ani 182 ljudskih stanovanj, ki bodo na razpolago Tržačanom, nadalje na Elizejskih poljanah 49 in v ul. Buonarroti 17 stanovanj, ki bodo pa na odkup, kar si ne more vsakdo privoščiti.

Predvidevajo tudi, da bodo kmalu začeli graditi skupno 282 stanovanj v naselju Sv. Sergija, Rocoli in na Lonjerski cesti, toda za ta stanovanja je malo verjetno, da bodo na razpolago

še letos. V načrtu je tudi 74 drugih stanovanj v naselju Sv. Sergija, na Elizejskih poljanah in v ul. Buonarroti, toda zanka se še ne ve kdaj jih bodo začeli graditi.

Za poznejši čas so predvidene nadaljnje gradnje: do leta 1960 bi morali zgraditi skupno 1.057 ljudskih stanovanj, od katerih nekatera na odkup.

Iz tega kratkega pregleda je jasno razvidno, da ne bo v Trstu stanovanjska stiska rešena, če bomo šli tako naprej. Zaredi tega je nujno potrebno začeti odločno in vztrajno borbo, da bi vlada sprejela načrt za izgradnjo 10.000 stanovanj v starih letih, kar je mogoče in s čimer se strinjajo tudi številni trenzi mojih drugih strank, med njimi tudi pripadniki Krščanske demokracije.

Možnosti za znižanje primanjkljaja v nabrežinski občini

Dva vira: kamnolomi in turizem

Iz govora nabrežinskega župana

V petek se je na seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta začela razprava o letošnjem občinskem proračunu. Pravzaprav je bila ta seja uvod v razpravo, ker sta na njej spregovorila le župan Dušan Furlan in odbornik za finance Drago Legiša in je bila seja nato zaradi pozne ure prekinjena.

Nabrežinski župan je v daljšem govoru podal pregled gospodarskega položaja občine in opisal njegove težave ter perspektive za bodočnost. Potem, ko je ugotovil, da spada devinsko-nabrežinska občina med one, ki imajo pasiven proračun, že vsa povojna leta in se zato neprestano postavlja vprašanje kako proračun uravnovesiti, je župan nevedel možnosti, ki jih ima občina, da pride do večjih dohodkov. Predvsem je izključil, da bi mogli povečati dohodek z višanjem davkov, kar ne pomaga odpraviti deficit, pač pa ustvarja upravičeno nezadovoljstvo in nevoljo med občani, ki izgubljajo zaupanje do obstoječih državnih, gospodarskih, političnih in socialnih institucij in njihovih predstavnikov. Pač pa bi mogla nabrežinska občina znižati svoj deficit s tem, da bi primerno obdavčila kamen, ki se izkopa v nabrežinskih kamnolomih, katerih lastnica je občina in za katere prejema neprimerno majhno. To vprašanje bi mogli urediti z neposrednimi pogajanjimi med lastniki podjetij in predstavniki občine. Župan je tudi na podlagi podatkov Zbornice za trgovino in industrijo o lanskem proizvodnji v kamnolomih napravil približno kalkulacijo in prišel do zaključ-

ka, da bi mogla občina prejemati od kamnolomov okrog 20 milijonov lir letno.

Poleg tega bi morala občina posvetiti svojo skrb, kot jo tudi posveča, razvoju turizma in s tem bi se tudi povečali občinski dohodki.

Za županom je spregovoril odbornik za finance, ki je poudaril, da je letošnji primanjkljaj za 14 milijonov nižji od lanskega. Iz tega sledi, da se upravni odbor trudi postaviti

Obvestilo kmetovalcem

Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo sporoča, da je pričelo z razdeljevanjem v montakiji pridelanega semenskega krompirja vrste «Albana».

Kmetovalci, ki so svojočasno naročili semenski krompir vrste «Albana», lahko dvignje tozadevno nakazilo v ulici Chega, številka 6, I.

Vsota, ki jo mora plačati kmetovalec ob dvigu nakazila, upoštevaajoč se državni prispevek, znaša 40 lir za kilogram.

Opozorilo

Osrednja uprava avtonomne tržaške federacije KPI poziva sekcije in tovariše, naj pripravijo dostojno centru vse blokete za nabiranje prispevkov v sklad solidarnosti z delavci CRDA in Arzenalu.

(Nadaljevanje z 2. strani)

stavka, proti kateremu se je izjavilo samo 10 delegatov od 8000 prisotnih.

Ustanovila se je delavska milica, ki je noč in dan budno stražila tovarne, mostove in vse važnejše stavbe, da jih obvaruje pred sovražnikom, ki je čakal na ugodni trenutke. Da ni sovražnik spal kaže tudi dejstvo, da je bil onstran meje z Bavarsko že pripravljen železniški transport orožja. Toda narodi CSR so budno čuvali in niso se hoteli spuščati v nepremišljene akcije, ki bi lahko dale povod za tujo intervencijo.

Delovno ljudstvo se je posluževalo proti svojim sovražnikom zelo preprostih sredstev, ki so bila pa zelo učinkovita. To varne papirja niso dobavljale več papirja reakcionarnim časopisom, v tiskarnah niso tiskali člankov, ki so obrekovali zdravje sile in škvali. V ministrstvih so odpustili reakcionarne ministre še predno je predsednik republike sprejel njihovo ostavko.

23. februarja zvečer so se sestali politični voditelji prejšnje narodne fronte, ki se niso odločili sodelovati. Socialdemokrate je vodil Zdenek Fierlinger, prišli so socialisti, poslanci Alois Peter in Josef Plojhar od ljudske stranke, ministar za narodno obrambo Lud-

vik Svoboda v spremstvu generalov in višjih oficirjev. Že v uvodnih besedah je poslanec Antonin Zápotocký izrazil pričanje, da jim bo uspelo zbrati zadostno število ljudi socialističnih, naprednih in demokratskih idej.

Manifestativna splošna stavka napovedana za 24. februarja je popolnoma uspešna. Ob 12. uri je zamrlo vse delo v deželi, edino radio je prenašal govor tajnika centralnega sveta sindikatov Evžena Erbana. Na zahteve sindikalnega kongresa je odgovorilo pritrdilno dva in pol milijona sindikalistov; proti se je izjavilo samo 1494.

25. februar je bil odločen dan za bodočnost Českoslovaške. V vodstvih socialdemokratske stranke in ljudske stranke je prišlo ta dan do korenitih sprememb. Vajeti so vzeli v roke politični moji, ki so bili vedno pripravljeni sodelovati v ljudski fronti. Tudi v parlamentu se je ustanovil akcijski odbor, ki ga so sestavljali poslanci vseh strank.

Predsednik republike dr. Edvard Beneš je kot razsodna politična oseba razumel, da se je proti reakcionarnim ministrom postavilo vse ljudstvo in da jih ne more nihče več rešiti pred ponižujočim porazom. Ure in ure je v mrzlem februarskem vetru čakala množica na vrnitev

Gottvalda iz Hradčanov.

Tako so se odvijali dogodki v stovajsetih odločilnih urah februarja 1948. Českoslovaško ljudstvo je rešilo vladno krizo na mirnem način, brez kaplje krvi, brez gospodarske škode in tudi brez sovjetske intervencije; rešilo je, da je demokratično, na podlagi ustave.

Parlament je takoj odobril novo vlado in izglasoval ukrepe, ki so jih delavci pričakovali in zahtevali še pred februariskimi dogodki.

Med tem ko so šli v pozabo tisti, ki so hoteli 1948 razbiti zavezništvo CSR s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami, je mlada republika naglo vzkorakla po svoji poti, ki ni bila lahka. Toda obracun zadnjih desetih let ni slab, kar je najboljši dokaz, da so si narodni CSR februarja 1948 izbrali pravilno pot.

V Dolini veliko nezadovoljstvo zaradi davčnega bremena

Občinska delegacija bo posredovala pri oblasteh

Razen protestne resolucije zaradi gonje proti uvedbi dvojezičnosti in uporabi slovensčine na sodišču in v javnih uradih, o kateri smo pisali zadnjič, je dolinski občinski svet v četrtke soglasno odobril še drugi dve resoluciji. V eni občinski svet protestira proti zavračanju otvoritve otroških vrtec v Mačkovljah in Riemanjih, ki jih prizadeti starši že dolgo zahtevajo in za katere so prostori že pripravljeni. Občinski svet v imenu staršev in v interesu otrok zahteva, naj vladni generalni komisar in ostale odgovorne oblasti ukrepe vse potrebno za čim prejšnjo otvoritev obeh vrtec.

V drugi resoluciji pa občinski svet izraža nezadovoljstvo in zaskrbljenost dolinskih kmetovalcev zaradi povisanih davkov in uvedbe dodatnega davka na zemljiške dohodke. Zaradi tega vprašanja, ki ga je spoznal svetovalec Aleksander Purger, je bila odložena nameravana razprava o letošnjem občinskem proračunu in razvila se je živahna diskusija o velikem razburčenju, ki vlada med pridajatimi davkoplačevalci. Svetovalec so v svojih intervencijah poudarili, da je položaj letos zlasti težak, ker je bil pridelek zaradi vremenskih neprilic slah ter prikazali konkretne primere ogorčenja kmetovalcev, ki je padlo nanje takšno težko davčno breme. Na koncu je ob-

činski svet tudi soglasno pooblastil občinski odbor in župana, da zaprosijo za sprejem pri vladnem komisarju in ga obvestijo o željah in zahtevah kmetovalcev.

V začetku seje so svetovalci odobrili nekatere sklepe občinskega odbora. Med drugim so odobrili sklep, da se asfaltirajo poti skozi Boršt in napelje telefon v Prebeneg. Potrdili so tudi gospodarski načrt za leto 1958-59 o katerem je poročal župan tov. Lovriha in ki predvideva za 61.600.000 lir javnih del. V njem je gradnja dveh stanovanjskih hiš in poslopje za delavnico vodovoda in občinsko skladišče, predvidene so vodovodne napeljave, kanalizacija in

ureditev nekaterih občinskih cest ter druga dela.

Svetovalci so na koncu tudi odobrili nakup nemljiska, na katerem so postavili vodovodni zbiralnik in potrdili prodajo zemljišča boljunске srenje, na katerem bosta zgrajeni dve stanovanjski hiši INA-Casa ter prodajo občinskih stez in poti v ustanovi industrijskega pristanišča, ki so na področju, kjer bo zrastle naselje Sv. Sergija. Odbor je bil tudi načrt za izboljšanje pašnika na Frankovcu.

Mladinska revija «Jadro» priredi v soboto 22. t.m. ob 20.30 v mali dvorani na stadionu «Prvi maj» glasbeno literarno večer.

Vabljeni k številni udeležbi!

Koristnost skupnih nastopov

Naša federacija je v zvezi z rešitvijo spora za CRDA in Arzenal prešla od Italijanske republikanske stranke naslednje pismo:

Ob zaključku resnega sindikalnega spora kovinarjev izraza podpisana stranka svoje zadovoljstvo nad pozitivnim izidi dogajanja ter smatra za primerno poudariti, da je to nedvomno tudi zasloga složne akcij, ki so bile sprejete — da bi bila njena prisotnost posebnoma važna in ji ne bi sledili drugi dve stranki, ki sta z njo povezani. Prepričani smo tudi, da bi pospešitev akcije političnih strank v zaključni fazi pogajanj — če bi bila sprejeta — dala nadaljnji močan doprinos do dosega sporazuma, ki bi bil še bolj ugoden za delavce CRDA in Arzenala.

Ob tej priložnosti se nam zdi primerno ugotoviti, da dejstvo, da je pomembno število političnih strank našo skupno tereno soglasja krog problema — spora v CRDA in Arzenalu — ki je postal od splošne koristi, praktično dokazuje koristnost takšnih soglasij tudi pri zaščiti drugih interesov splošnega značaja, kot je predvsem gospodarska obnova mesta ali določene posebne zahteve, ki so odločilnoje za tržsko gospodarsko obnovo. V teku te akcije se je torej izkazalo, da je takšna akcija možna, ne da bi katera koli od sodelujočih strank izgubila ničesar od svoje avtonomije in svoje politične fiziognomije in ne da bi to zahtevalo odstop od lastnih programskih ali ideoloških pozicij.

V interesu Trsta mora biti ponovitev takšnih izkušenj moč, goča, z upoštevanjem predhodnih diskusij — zlasti protikomunističnih — ki konec koncev služijo lahko le strankarskim koristim, nikakor pa ne delavcem in prebivalstvu.

Priznavajoč prof. Cumbatu prizadevnost in nepristranost, s katerima je bila uresničena koordinacija akcije različnih strank v Trstu in v Rimu, vam pošiljamo priščne pozdrave.

Istočasno pa želimo povedati, da bi bil sporazum za delavce, ki so se borili z ostro borbo lahko boljše, če bi ne bila Krščanska demokracija v Trstu, iz očitnih strankarskih razlogov,

S priščinimi pozdravi,
Politični tajnik
(prof. Edoardo Cumbat)

Naša federacija je tako le odgovorila:

Prejeli smo vaše pismo od 14. februarja in zahvaljujemo se vam za njegovo vljudno vsebino.

Tudi mi smo mnenja, da je složna akcija političnih strank v veliki meri prispevala k začetku pogajanj in zaključku spora s sporazumom, katerega važnost na izključno sindikalnem in tudi političnem področju nečemo podcenjevati.

Istočasno pa želimo povedati, da bi bil sporazum za delavce, ki so se borili z ostro borbo lahko boljše, če bi ne bila Krščanska demokracija v Trstu, iz očitnih strankarskih razlogov,

S priščinimi pozdravi,
Politični tajnik
(prof. Edoardo Cumbat)

Naša federacija je tako le odgovorila:

Prejeli smo vaše pismo od 14. februarja in zahvaljujemo se vam za njegovo vljudno vsebino.

Odgovor naše federacije na pismo PRI

opustila borbo v trenutku, ko bi bila njena prisotnost posebnoma važna in ji ne bi sledili drugi dve stranki, ki sta z njo povezani. Prepričani smo tudi, da bi pospešitev akcije političnih strank v zaključni fazi pogajanj — če bi bila sprejeta — dala nadaljnji močan doprinos do dosega sporazuma, ki bi bil še bolj ugoden za delavce CRDA in Arzenala.

Ob tej priložnosti se nam zdi primerno ugotoviti, da dejstvo, da je pomembno število političnih strank našo skupno tereno soglasja krog problema — spora v CRDA in Arzenalu — ki je postal od splošne koristi, praktično dokazuje koristnost takšnih soglasij tudi pri zaščiti drugih interesov splošnega značaja, kot je predvsem gospodarska obnova mesta ali določene posebne zahteve, ki so odločilnoje za tržsko gospodarsko obnovo. V teku te akcije se je torej izkazalo, da je takšna akcija možna, ne da bi katera koli od sodelujočih strank izgubila ničesar od svoje avtonomije in svoje politične fiziognomije in ne da bi to zahtevalo odstop od lastnih programskih ali ideoloških pozicij.

V interesu Trsta mora biti ponovitev takšnih izkušenj moč, goča, z upoštevanjem predhodnih diskusij — zlasti protikomunističnih — ki konec koncev služijo lahko le strankarskim koristim, nikakor pa ne delavcem in prebivalstvu.

Priznavajoč prof. Cumbatu prizadevnost in nepristranost, s katerima je bila uresničena koordinacija akcije različnih strank v Trstu in v Rimu, vam pošiljamo priščne pozdrave.

Istočasno pa želimo povedati, da bi bil sporazum za delavce, ki so se borili z ostro borbo lahko boljše, če bi ne bila Krščanska demokracija v Trstu, iz očitnih strankarskih razlogov,

S priščinimi pozdravi,
Politični tajnik
(prof. Edoardo Cumbat)

Naša federacija je tako le odgovorila:

Prejeli smo vaše pismo od 14. februarja in zahvaljujemo se vam za njegovo vljudno vsebino.

Tudi mi smo mnenja, da je složna akcija političnih strank v veliki meri prispevala k začetku pogajanj in zaključku spora s sporazumom, katerega važnost na izključno sindikalnem in tudi političnem področju nečemo podcenjevati.

Istočasno pa želimo povedati, da bi bil sporazum za delavce, ki so se borili z ostro borbo lahko boljše, če bi ne bila Krščanska demokracija v Trstu, iz očitnih strankarskih razlogov,

S priščinimi pozdravi,
Politični tajnik
(prof. Edoardo Cumbat)

Naša federacija je tako le odgovorila:

Prejeli smo vaše pismo od 14. februarja in zahvaljujemo se vam za njegovo vljudno vsebino.

Tudi mi smo mnenja, da je složna akcija političnih strank v veliki meri prispevala k začetku pogajanj in zaključku spora s sporazumom, katerega važnost na izključno sindikalnem in tudi političnem področju nečemo podcenjevati.

Istočasno pa želimo povedati, da bi bil sporazum za delavce, ki so se borili z ostro borbo lahko boljše, če bi ne bila Krščanska demokracija v Trstu, iz očitnih strankarskih razlogov,

ZA TEDEN DNI

Sobota, 22. - Peter, Divka
Nedelja, 23. - Peter, Bogdan
Ponedeljek, 24. - Matija, Brževa
Torek, 25. - Viktorin, Zmaj
Sreda, 26. - Porfirij, Inko
(Prvi kraj.)
Četrtek, 27. - Gabrijel, Petek, 28. - Roman, Mand

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 13.30 Lahke melodije - 13. Poulenc: «Les Biches» - Sulta iz baleta - 17. Kontrapunktist Heane Bratunjak - 21. Dramatizirana balet: Jules Verne - Dušan Tot: Matija Sandor, tržaški pornik: 4. del: «Zdajalec sledi». Igrajo člani Rad. c NEDELJA: 9. Kmetijska daja - 10. Prenos maše iz nice vs. Justa - 13.30 Glas po željah - 16. Slovenski 2 - 17. L. N. Tolstoj: «Krederjeva sonata», dramatični Vladimir Skrbinešek nato: sna čajanka - 20. Zvočni zaik - 22. Nedelja v spor PONEDELJEK: 13.30 La melodije - 18. Koncert violista Fernanda Ferzetti, klavirju Thea Arcangeli - 19. Koncert baritonista Kon Orazma, pri klavirju G. Demšar - 19.15 Radijska verzja: Zemlja kot planet: «Starost sestavnih delov soljstva» 2. del, 20. Spokomentar - 20.30 Puccini: «Klicia iz zlatega Zapada», ra v 3. del.

TOREK: 13.30 Glasba po lah - 18.30 Pisani balori radijski tehnik za namila 19. Jugoslovanski motivi - 19. Zbiranje veče - 20.30 O na glasba - 22. Novela: F. H. Hebbel: «Noč, ki si je Pavel zapomnila»

SREDA: 13.30 Lahka glasba - 18.55 Male vokalne zasede 19.15 Sola in vježba: Feli Vodopivec: «Veliki vzgoj» - 21. Ferdinand Raimund: «Pravilnice», fantastična komedija v 5. del.

ČETRTEK: 13.30 Lahke melodije - 18. Malipiero: Sij nija 8 - 2. 18.55 Vokalni k: del «Venericna» - 20.30 Kon operne glasbe - 21.40 Pri mačem ognjisku - 22. Ilustri no predavanja: Zgodbe o morskih nesrečah: (3.) del: dolomej San Tomeja

PETEK: 13.30 Glasba po lah - 18.55 Slovenski vokal kvintet - 19.15 Znanost in nika: «Napredek v ogrevu stanovanj» - 21. Umetnost prireditve v Trstu - 21.15 lika dela slavnih mojstrov 22. Dante Alighieri: Božan komedija-Pekel. 6. oddaja

Slovensko narodno gledališče v Trstu

V soboto 22. t.m. ob 18. uri na KONTOTELU

V nedeljo 23. t.m. ob 16. uri

v dvorani na stadionu «PRVI MAJ»

DANILO GORINSEK: Rdeča kapica

V torek 25. t.m. ob 20.30 SKEDNJU

P. CEHOV Utva

V petek 28. t.m. ob 18. uri

v Prosvetnem domu na OPCIHAI

DANILO GORINSEK: Rdeča kapica

V torek 25. t.m. ob 20.30 SKEDNJU

P. CEHOV Utva

V petek 28. t.m. ob 18. uri

v Prosvetnem domu na OPCIHAI

DANILO GORINSEK: Rdeča kapica

V torek 25. t.m. ob 20.30 SKEDNJU

P. CEHOV Utva

V petek 28. t.m. ob 18. uri

v Prosvetnem domu na OPCIHAI

DANILO GORINSEK: Rdeča kapica

V torek 25. t.m. ob 20.30 SKEDNJU

P. CEHOV Utva

V petek 28. t.m. ob 18. uri